

Vind de drogreden

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Om op een toegankelijke manier te oefenen met het herkennen van drogredenen kun je deze korte meerkeuze-oefening, die uit 5 vragen bestaat, gebruiken. Elke vraag heeft een uitleg over waarom het antwoord goed is, en de andere twee opties fout. Je kunt de oefening individueel maken of in groepsverband.

Tip!

Kies je voor groepsverband? Dan kun je als je de werkvorm 'Speechen met drogredenen' ook gaat doen dezelfde groepjes aanhouden.

1. "Van deze wasmachine worden je kleren zo schoon dat je ze nooit meer hoeft te wassen!"
- Vertekenen van een standpunt
 - Persoonlijke aanval
 - Het overdrijven van voor- of nadelen**

Een wasmachine zorgt ervoor dat je kleren schoon worden, maar een wasmachine kan er onmogelijk voor zorgen dat je nooit meer je kleren hoeft te wassen. Het voordeel wordt dus overdreven en daarom is het juiste antwoord C.

Antwoord A is in dit geval niet goed, omdat er geen citaat/woorden van iemand anders genoemd wordt/worden.

De reden dat antwoord B niet juist is, is dat het er geen negatieve woorden over een ander persoon worden genoemd.

2. "Het is waar, want ik heb het op Facebook gelezen."
- Cirkelredenering
 - Onjuist beroep op autoriteit**
 - Bespelen van publiek

Zeggen dat iets klopt 'omdat het ergens staat' is een drogreden waarbij je onjuist een beroep op autoriteit doet. Antwoord B is dus goed. Iets is bijvoorbeeld eerder waar als wordt uitgelegd waarom het waar is, in plaats van dat het waar is omdat het toevallig ergens staat. Om deze reden is het juiste antwoord B. (De uitdrukking 'liegen alsof het gedrukt staat' is hier ook een voorbeeld van.)

Het is geen cirkelredenering omdat het geen cirkelredenering is: met andere woorden, bij een cirkelredenering is de bewering hetzelfde als de uitleg van de bewering. In de bovenstaande zin is het niet het geval.

Het is tenslotte geen bespelen van het publiek omdat er geen beroep wordt gedaan op de emoties van de luisteraar/lezer.

3. "De leraar zegt dat ik een onvoldoende heb, dus hij zegt eigenlijk dat ik geschorst moet worden!"
- Het vertekenen van een standpunt**
 - Onjuist beroep op kenmerk of eigenschap
 - Vals dilemma

Het juiste antwoord is A: het vertekenen van een standpunt. Er staat letterlijk 'de leraar zegt dat ik een onvoldoende heb', en daar komt het woord 'schorsing' niet in voor. De leraar zegt dus niets over een schorsing, maar alleen dat de persoon in kwestie een onvoldoende heeft. Daarom is het juiste antwoord A.

Het is geen onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap, omdat er niet 'naar iets anders' verwezen wordt. Zoals bijvoorbeeld een krant, app/boek of site.

Er is sprake van een vals dilemma wanneer twee keuzes worden voorgesteld, terwijl er (veel) meer mogelijkheden zijn dan de twee genoemde opties. Dat is hier niet het geval.

4. "Dat weet iedereen, dat hoef ik niet uit te leggen."

- a. Onjuist beroep op autoriteit
- b. Onjuiste oorzaak-gevolgrelatie
- c. **Ontduiken bewijslast**

Antwoord C is juist. Er is sprake van het ontduiken van bewijslast, omdat het geven van een uitleg vermeden wordt. Door te zeggen 'dat iedereen het weet en je daarom niks hoeft uit te leggen', ontsnap je aan het geven van een uitleg.

Het is geen onjuiste oorzaak-gevolgrelatie, omdat hier niks met elkaar in verband wordt gebracht.

Een voorbeeld hiervan is 'als er eenden in de vijver zwemmen, schijnt de zon de volgende dag.'

Eenden in een vijver hebben geen enkele invloed op het weer, dus het is onjuist om die te zeggen dat eenden voor een zonnige dag zorgen.

Het is geen onjuist beroep op autoriteit omdat er niet zoals bij vraag 2 wordt verwezen naar een plek waar deze informatie staat, met de suggestie dat het daarom waar zou zijn.

5. "Elke keer dat ik mijn schoolboeken onder mijn kussen leg voor het slapen gaan, haal ik de volgende dag een voldoende!"

- a. Onjuist beroep op autoriteit
- b. **Onjuist beroep op oorzaak-gevolgrelatie**
- c. Vals dilemma

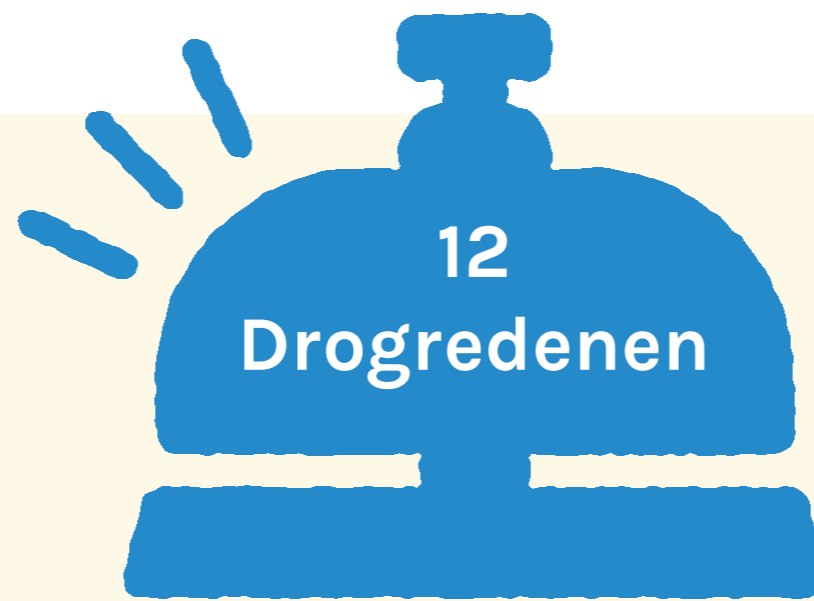
Het juiste antwoord is B. Dit is een onjuiste oorzaak-gevolgrelatie omdat twee dingen met elkaar in verband worden gebracht, die niks met elkaar te maken hebben. Die voldoende is waarschijnlijk gehaald omdat de persoon in kwestie de antwoorden op de vragen wist. Niet omdat schoolboeken de avond van tevoren onder het kussen waren gelegd.

Antwoord A is onjuist omdat er niet wordt verwezen naar een plek waar deze informatie stond.

Ook is het geen vals dilemma, omdat niet gesuggereerd wordt dat je uit twee dingen móet kiezen terwijl er andere keuzes mogelijk zijn.

Nu heb je een idee over een drogreden. Hoe kun je volgens jou een drogreden herkennen?
(open vraag)

Drogredenen kunnen in het dagelijks leven moeilijk te vermijden zijn (bijna iedereen redeneert wel eens te kort door de bocht), maar het gebruiken van een drogreden in een debat is echt niet de bedoeling! Het (her)kennen van drogredenen zorgt ervoor dat je ze niet gebruikt waardoor het debat beter wordt. Het is daarnaast een goede manier om argumenten op juistheid te toetsen. Deze poster geeft een overzicht van de twaalf drogredenen* met voorbeeld. Zo herken je ze altijd en overal!

Cirkelredenering

Bij een cirkelredenering wordt het standpunt ondersteund door het herhalen van datzelfde standpunt, maar dan anders geformuleerd.

"Ik heb dat gezegd omdat het waar is. En het is ook zo, anders zou ik het niet zeggen."

Bespelen van het publiek

Als iemand een beroep doet op de emoties van het publiek om het te winnen voor zijn standpunt, heet dat bespelen van het publiek. Soms formuleert iemand haar/zijn standpunt zo dat het moeilijker wordt om ertegen in te gaan.

"Iedereen weet toch dat geweldfilms aanzetten tot geweld."

Persoonlijke aanval

Van een persoonlijke aanval is sprake wanneer iemand niet ingaat op de argumenten van iemand, maar in plaats daarvan de tegenstander beschuldigt van onkunde, onbetrouwbaarheid of andere slechte eigenschappen. De persoon wordt aangevallen, niet zijn standpunt.

"Je zet je in voor dierenwelzijn, maar je werkt bij een restaurant waar ze alleen maar vleesgerechten serveren."

Tip!

Dit overzicht is gemaakt in A3-formaat. Print het uit en hang de poster op als geheugensteuntje!

Vals dilemma

Als er een situatie zo wordt voorgesteld dat er maar twee – elkaar uitsluitende – mogelijkheden zijn, terwijl er veel meer mogelijkheden zijn, heet dat een vals dilemma.

"Elke dag huiswerk maken of een onvoldoende voor al je vakken."

Ontduiken bewijslast

Iemand beweert iets om vervolgens van de andere partij 'bewijs voor het tegendeel' te vragen. Ook als iemand in een discussie of debat geen argumenten voor zijn standpunt wil geven of ze ten onrechte presenteert als vanzelfsprekend, heet dat ontduiken van de bewijslast.

"Als je dat niet begrijpt, kunnen we nu wel ophouden."

Onjuiste oorzaak-gevolgrelatie

1. De in het argument genoemde oorzaak is niet voldoende om tot het voorspelde gevolg te leiden.
2. Het genoemde gevolg kan andere oorzaken hebben dan de oorzaak die genoemd wordt.
3. Er is tussen twee zaken die gelijktijdig of kort na elkaar gebeuren, een oorzaak-gevolgrelatie wordt gelegd, terwijl die relatie er niet is.

"Deze nieuwe computers zijn slecht voor je gezondheid. Direct nadat bij ons nieuwe computers waren afgeleverd, kreeg de helft van de leerlingen griep."

Verkeerde vergelijking

Bij deze drogreden worden twee dingen met elkaar vergeleken en van die vergelijking kun je je afvragen of die wel terecht is.

"We hoeven niet te oefenen met debatteren, want vorig jaar heeft de debatclub het toernooi gewonnen."

Overhaaste generalisatie

Bij een overhaaste generalisatie wordt er op basis van één of enkele gevallen een conclusie getrokken voor een heel grote groep of zelfs voor alle gevallen. Die conclusie is op zijn minst voorbarig.

"Coffeeshops leiden tot criminaliteit. Bij mij in de straat is sinds de komst van een coffeeshop het aantal auto-inbraken verdubbeld."

Het vertekenen van een standpunt

Je legt de ander woorden in de mond waarvan het heel lastig is te bewijzen dat het niet zo is. De tegenstander wordt dan een standpunt of argument in de mond gelegd dat hij niet heeft ingenomen. Dat is dan meestal een uitspraak die lastig te verdedigen is.

Politicus: "Soms is een opvoedkundige tik noodzakelijk."

Interviewer: "Dus jij vindt dat het slaan van kinderen – dus eigenlijk kindermishandeling – moet worden toegestaan."

Onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap

Als aan een bepaald kenmerk veel betekenis wordt toegekend terwijl diverse andere relevante kenmerken worden genegeerd, is er sprake van een onjuist gebruik van het kenmerk- of eigenschapsschema.

"Die jongen houdt niet van gym, dus zal vast niet kunnen voetballen."

Overdrijven van de voor- of nadelen

Als de gevolgen van een handeling heel erg worden overdreven, is dat een onjuist beroep op het voordelenschema (of het nadelenschema).

"Online lesgeven zorgt ervoor dat docenten en leerlingen nooit meer ziek worden!"

Onjuist beroep op autoriteit

Zich beroepen op een autoriteit kan een standpunt ondersteunen. Soms is een autoriteit echter onbetrouwbaar, omdat hij belangen bij de zaak heeft, of omdat hij geen autoriteit op het betreffende gebied is.

"Dylan zijn moeder werkt bij een garage, dus hij zal wel weten hoe je auto's moet repareren."

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl